دلتا، لامبدا و مو

ژاپن، شناسایی اولین مورد ابتلا به سویه مو از ویروس کرونا در این کشور را تایید کرد و این سویه اخیرا از سوی سازمان جهانی بهداشت جزو سویه‌های قابل‌توجه و تحت‌نظر طبقه‌بندی شده است. وزیر بهداشت ژاپن دراین‌باره گفته دو مسافری که تست کرونایشان در ایستگاه‌های قرنطینه دو فرودگاه مثبت شده بود به سویه مو مبتلا بوده‌اند. این درحالی است که کشورمان این روزها با فراگیری سویه دلتا مواجه است و هر روز حدود ۶۰۰ نفر براثر ابتلا به کرونا جان خود را از دست می‌دهند. نگران‌کننده‌تر این‌که کارشناسان نسبت به احتمال ورود سویه لامبدا به کشور نیز هشدار می‌دهند. سویه مو درحالی این روزها در ژاپن خبرساز شده که پیش از این نیز این سویه در آمریکای جنوبی و اروپا شناسایی شده بود. مقامات وزارت بهداشت ژاپن ترکیب ژنتیک نمونه‌های جمع‌آوری‌شده قبلی را مطالعه کرده و دریافتند یک زن حدود ۴۰ ساله که از امارات متحده در اواخر ژوئن وارد فرودگاه ناریتا شد و نیز یک زن حدود ۵۰ ساله که در اوایل جولای از بریتانیا وارد فرودگاه هانداشده بود، مبتلا به سویه مو بوده‌اند.

اروپا؛ بازگشایی متکی به واکسیناسیون

از ۵۳ کشور اروپایی که عضو سازمان جهانی بهداشت هستند، ۴۴ کشور در سال گذشته میلادی همزمان با اوج‌گیری کرونا در بخش‌های گسترده‌ای از این قاره، مدارس خود را تعطیل کردند. در شهریور سال گذشته البته مدارس این کشورها باز شد، ولی با افزایش موارد ابتلا و مرگ‌های کرونایی باردیگر در پاییز و زمستان مدارس تعطیل شدند.

امسال اما کشورهای عضو اتحادیه اروپا که سال تحصیلی را به صورت مشترک از هشتم شهریور آغاز می‌کنند، با یک تکلیف از سوی سازمان جهانی بهداشت و صندوق کودکان سازمان ملل (یونیسف) روبه‌رو هستند که شانس تعطیل شدن مدارس در این قاره را به حداقل می‌رساند، چراکه این دو نهاد از اروپا خواسته‌اند که همه مدارس را باز نگه دارند، اما مراقبت‌های بهداشتی را تشدید کنند تا دانش‌آموزان در مدارس از کرونا در امان باشند.

میلیون‌ها دانش‌آموز اروپایی اکنون در مدارس به صورت حضوری تحصیل می‌کنند، در حالی که مسؤولان این کشورها واکسیناسیون معلمان و کارکنان مدارس را در دستور کار داشته و دارند. همچنین در این کشورها دانش‌آموزان بالای ۱۲ سالی که بیماری زمینه‌ای دارند نیز باید واکسینه شوند، ضمن این‌که مناسب‌سازی تهویه کلاس‌های درس، بزرگ‌تر شدن کلاس‌ها و اجباری بودن تست روزانه کرونا برای دانش‌آموزان، معلمان و بقیه کارکنان مدارس نیز جزو برنامه‌های اصولی است.

در فرانسه استفاده از ماسک برای ۱۲میلیون دانش‌آموز این کشور الزامی است، آن هم در شرایطی که بیش از ۶۰ درصد نوجوانان فرانسوی تاکنون واکسن کرونا دریافت کرده‌اند. در این کشور یک پروتکل ویژه نیز با این مضمون وجود دارد که ثبت حتی یک مورد ابتلا به کرونا در یک کلاس در مقطع ابتدایی، منجر به تعطیلی کامل آن کلاس می‌شود، اما در مقاطع راهنمایی و متوسطه در صورت گزارش ابتلا به کرونا در یک کلاس، فقط دانش‌آموزانی که با فرد بیمار در تماس بوده‌اند یا هنوز واکسن دریافت نکرده‌اند، یک هفته قرنطینه می‌شوند.

در ایتالیا اما بایدها و نبایدهای بازگشایی مدارس با فرانسه متفاوت است. در این کشور استفاده از ماسک برای همه دانش‌آموزان الزامی است، اما اگر فاصله فیزیکی که حداقل یک متر است رعایت نشود، اشکالی ندارد. کنترل دمای بدن هم دیگر در مدارس اجباری نیست. البته گواهینامه واکسیناسیون که به آن گذر سبز می‌گویند، برای معلمان اجباری است. ولی اگر افرادی هنوز واکسینه نشده‌اند، باید هر ۴۸ ساعت یک بار تست منفی کرونا را همراه بیاورند. دانش‌آموزانی که واکسینه شده‌اند نیز اگر در کلاس درس‌شان حتی یک نفر کرونا مثبت تشخیص داده شود، باید یک هفته در قرنطینه بمانند و پس از بازگشت نیز تست منفی کرونا را با خود به مدرسه بیاورند.

در مدارس ایتالیا همچنین مقرر شده که زمان ورود و خروج دانش‌آموزان به مدارس باید متفاوت باشد تا از ازدحام جمعیت در اتوبوس مدرسه یا وسایل نقلیه عمومی جلوگیری شود.

ترکیه؛ تلفیق تست و واکسن

سال تحصیلی در ترکیه هر سال از ۶ سپتامبر آغاز می‌شود؛ یعنی که دانش‌آموزان این کشور دو روز دیگر به مدرسه می‌روند. در کشورهمسایه ما بخش بزرگی از افراد بالای ۱۸ سال آن از جمله معلمان و کادر مدارس مقابل کرونا واکسینه شده‌اند. در ترکیه البته مدتی است برای واکسیناسیون افراد بالای ۱۲ سال که دانش‌آموزان را شامل می‌شود نیز فراخوان انجام واکسیناسیون داده‌اند. اما از آنجاکه تزریق هر دو دوز واکسن زمانبر است، مقرر شده تا زمانی که همه افراد بالای ۱۲ سال واکسن کرونا دریافت کنند باید هفته‌ای دوبار تست کرونا انجام دهند و جواب منفی آن را به مدرسه بیاورند.

دانش‌آموزان مدرسه ابتدایی توساهائو درحال عبور از راهروی مدرسه هستند. بازگشایی مدارس در ایالات متحده آغاز شده است و اکثر ایالت‌ها تصمیم‌گیری در مورد استفاده از ماسک را به عهده مدارس محلی می‌گذارند

عکس: AP

رمز بازگشایی مدارس

بسیاری از کشورها با واکسیناسیون گسترده و اجباری‌بودن ماسک، مدارس را به صورت حضوری بازگشایی کرده‌اند

مریم خباز
جامعه

در روزهایی که هنوز نه مردم و نه مسؤولان کشورمان نمی‌دانند که سرانجام در سال تحصیلی جدید، مدارس به صورت حضوری کار خواهند کرد یا مثل دو سال تحصیلی گذشته به صورت مجازی و غیرحضوری، بسیاری از کشورهای جهان تردیدها را کنار گذاشته و مدارس را به صورت حضوری دایر کرده‌اند. البته این کشورها فقط بر تردیدها غلبه نکرده بلکه زیرساخت‌های شروع سال تحصیلی حضوری را نیز فراهم آورده‌اند تا هم معلمان با آسودگی بیشتر در مدارس حاضر شوند و هم خانواده‌ها با آرامش بیشتری با سیاست‌های آموزشی دولت‌ها همراهی کنند و در نتیجه از شدت مخالفت‌های عمومی کاسته شود.

سال تحصیلی در برخی از این کشورها چند روزی است آغاز شده، برخی‌های دیگر نیز تا چند روز آینده شاهد شروع سال تحصیلی خواهند بود، کشورهایی مثل اعضای اتحادیه اروپا، چین، عمان، عربستان، قطر، ترکیه، امارات، لائوس، هنگ‌کنگ و جمهوری آذربایجان که اتفاقا تعدادی‌شان جزو همسایه‌های ما هستند.

در بسیاری از این کشورها البته مخالفت‌هایی برای بازگشایی حضوری مدارس وجود داشته و دارد ولی مسؤولان این کشورها کوشیده‌اند با برخی تدابیر، ایمنی جامعه را بالا برده و به مخاطبان مدارس این اطمینان را بدهند که با دایر شدن حضوری کلاس‌های درس لزوما اتفاق بدی برای دانش‌آموزان و کادر آموزشی رخ نمی‌دهد. از آنجاکه تدابیر این کشورها چیزی نیست جز اجرای پروتکل‌های توصیه‌شده از سوی سازمان بهداشت جهانی، به نظر می‌رسد ما نیز که نظام آموزشی‌مان از آموزش مجازی لطمه‌های سنگین خورده، می‌توانیم راهی را که دیگران رفته‌اند برویم و درِ مدارس را هرچه زودتر به روی دانش‌آموزان باز کنیم.

۶ فرمان جهانی برای بازگشایی مدارس

سازمان جهانی بهداشت با این که در موضوع پاندمی کرونا بسیار محتاط توصیه می‌کند و حفظ سلامت را بر هر موضوعی ارجح می‌داند اما در مورد بازگشایی مدارس در سایه این پاندمی، صلاح را بر آموزش حضوری دانسته است، البته تحت تدابیر جدی بهداشتی که در قالب یک پروتکل شش ماده‌ای ارائه داده است.

این سازمان می‌گوید با توجه به این که ویروس کرونا در کودکان شیوع کمتری دارد، بهتر است همه معلمان و کارمندان مدارس در برابر این ویروس واکسینه شوند. همچنین به کاهش خطر انتقال ویروس در مدارس تاکید دارد و فاصله‌گذاری فیزیکی، استفاده از ماسک و مجهز بودن مدارس به تهویه مناسب را راهی برای جلوگیری از چرخش ویروس می‌داند.

سازمان جهانی بهداشت همچنین به عنوان یک دستورالعمل از مدارسی در جهان که به تست‌های آزمایشگاهی دسترسی کمی دارند، می‌خواهد تا بیماریابی و قرنطینه افراد مبتلا را در دستور کار قرار دهند.

همچنین این سازمان به عنوان یک روش مقابله‌ای اعلام کرده که دولت‌ها باید معلمان و کارکنان مدارس را برای مدیریت ویروس کرونا در مدارس آموزش دهند، زیرا رفتار مسؤولانه کادر آموزشی و اداری مدارس می‌تواند از ابتلای دانش‌آموزان به کرونا جلوگیری کند.

البته سازمان جهانی بهداشت تاکید دارد که شیوه‌های خودمراقبتی نیز باید به معلمان و کادر مدارس آموزش داده شود تا در کنار مصون‌ماندن دانش‌آموزان، خودشان نیز از بیماری مصون بمانند. در این میان برقراربودن آموزش از راه دور حتی هنگام حضوری شدن آموزش ها، به عنوان ششمین توصیه سازمان جهانی بهداشت باید در دستورکار کشورها باشد تا اگر به هر دلیل آموزش حضوری متوقف شد، نظام آموزشی دچار وقفه نشود یا اگر دانش‌آموزی به کرونا مبتلا شد از تحصیل بازنماند.

کانادا، بازگشایی انعطاف پذیر

سال تحصیلی در کانادا همزمان با فصل پاییز آغاز می‌شود و این کشور که این روزها بیم مواجه‌شدن با موج چهارم کرونا را دارد، برای این بازگشایی یک اصل کلی در نظر گرفته؛ این که مدارس هر منطقه باید براساس شدت و گستردگی ویروس کرونا در همان منطقه عمل کنند.

برای مثال در منطقه یوکان که غربی‌ترین، کوچک‌ترین و کم‌جمعیت‌ترین منطقه در کانادا است، ماسک‌زدن چه در اتوبوس مدارس و چه در بخش‌های سرپوشیده مدارس اجباری است، بر رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی هم توصیه می‌شود. در شهر یلونایف که در شمال غرب این کشور واقع است گرچه ماسک‌زدن در مدارس و اتوبوس‌ها اجباری است ولی فاصله‌گذاری اجتماعی فقط در کلاس‌های ابتدایی به صورت سفت و سخت است به طوری از کلاس هفتم به بالا این سختگیری‌ها کاهش می‌یابد.

در ایالت‌های بریتیش کلمبیا و آلبرتای کانادا نیز در فضاهای بسته و اتوبوس، استفاده از ماسک برای همه کارکنان و دانش‌آموزان کلاس چهارم به بالا اجباری است به طوری که کلاس‌های موسیقی و خوانندگی در مدارس هم با ماسک انجام می‌شود. در مدارس این ایالت‌ها همچنین غذای مدرسه و فعالیت‌های فوق برنامه دایر است اما هیچ مسابقه درون مدرسه‌ای یا بین مدرسه‌ای انجام نمی‌شود.

در مدارس بریتیش کلمبیا و آلبرتا همچنین مقرر شده که غربالگری روزانه کووید-۱۹ در مدارس انجام شود و دانش‌آموزان علامت‌دار یا کرونا مثبت قرنطینه شوند.

در شهرهای نیوفاندلند و لابرادور نیز دو سناریوی کم‌خطر و پرخطر پیش بینی شده به این مفهوم که در حالت کم‌خطر کرونا، زدن ماسک و رعایت فاصله فیزیکی تشویق می‌شود اما اگر وضعیت به پرخطر تغییر کرد هم استفاده از ماسک و هم رعایت فاصله‌ها اجباری می‌شود.

این درحالی است که در ایالت کبک کانادا ممکن است حتی استفاده از ماسک در مدارس اجباری نباشد چراکه تاکنون بیش از ۸۲ درصد افراد ۱۲ تا ۱۷ ساله در کبک دوز اول و بیش از ۴۷ درصد این افراد هر دو دوز واکسن کرونا را دریافت کرده‌اند.

متراکم نبودن کلاس‌های درس و حضور محدود در مدرسه مثلا دو روز در هفته از برنامه‌هایی است که برای بازگشایی مدارس در کشورمان مدنظر است

در فرانسه ثبت حتی یک مورد ابتلا به کرونا در یک کلاس مقطع ابتدایی منجر به تعطیلی کامل آن کلاس می‌شود

آمریکا و چالش ماسک در مدارس

سال تحصیلی در آمریکا هر سال از نیمه شهریور آغاز می‌شود و قرار است امسال با این‌که کرونا در این کشور باردیگر اوج گرفته و روزانه بیش از ۱۰۰۰ نفر قربانی می‌گیرد، حضوری برگزار شود. در آمریکا نیز مثل کانادا تقریبا هر ایالت دستورالعمل خاص خود را برای بازگشایی مدارس دارد تا جایی که حتی استفاده از ماسک در مدارس این کشور به یک چالش تبدیل شده است.

به طور مثال در ایالت‌های کالیفرنیا و ایلینویز، استفاده از ماسک برای دانش‌آموزان اجباری اعلام شده، ولی این کار در ایالت‌های فلوریدا و آریزونا ممنوع شده و درعوض در ایالت جورجیا اجباری بودن یا نبودن استفاده از ماسک در مدارس به مسؤولان هر مدرسه واگذار شده است.

آن‌طور که وال‌استریت ژورنال گزارش می‌دهد، این سیاست‌های متفاوت و متناقض، باعث سردرگمی خانواده‌ها شده، چراکه آنها از یک سو با تصمیم‌های متفاوت ایالتی روبه رو هستند و از سوی دیگر با این تاکید مرکز کنترل و پیشگیری بیماری در کشورشان که استفاده از ماسک در مدارس و در محیط‌های بسته را توصیه می‌کند. در این میان آمریکا واکسیناسیون نوجوانان ۱۲ سال و بالاتر را نیز به عنوان یکی از زیرساخت‌های بازگشایی مدارس در دستورکار قرار داده است.

البته در نیویورک که بیشترین مدارس دولتی آمریکا را در خود جای داده و بیش از یک میلیون دانش‌آموز دارد، بیش از هر چیز بر واکسیناسیون معلمان و کارمندان ۱۸۰۰ مدرسه این شهر (آن هم واکسیناسیون اجباری و نه اختیاری) تاکید شده، به طوری که تا دیروز به عنوان آخرین مهلت باید همه این افراد حداقل یک دوز واکسن کرونا را دریافت می‌کردند.

سردرگمی در آذربایجان

اگر به تقویم آموزشی باشد، مدارس جمهوری آذربایجان باید ۲۵ شهریور بازگشایی شود اما چون واکسیناسیون در این کشور کامل نشده هنوز درباره بازگشایی مدارس و ازسرگیری آموزش‌های حضوری تصمیمی گرفته نشده است.

آذربایجان یک میلیون و ۶۶۰ هزار دانش‌آموز و ۱۴ هزار معلم دارد که در ۴۴۰۰ مدرسه فعالیت می‌کنند که به این شرط می‌توانند به مدارس بازگردند که هر دو دوز واکسن را دریافت کرده باشند و چون هنوز این اتفاق رخ نداده احتمالا سال تحصیلی در این کشور به صورت غیرحضوری برگزار می‌شود. علت این احتیاط کاری این است که تاکنون حدود ۲۵ هزار دانش‌آموز و ۱۵ هزار نفر از کارکنان مدارس در این کشور به کرونا مبتلا شده‌اند.

هند؛ آموزش حضوری دست به عصا

هند با این که دومین کشور جهان به لحاظ میزان ابتلا به ویروس کرونا و خاستگاه سویه کشنده دلتاست، چون مدتی است پیک سهمگین بیماری را پشت سر گذاشته، چهارشنبه ۱۰ شهریور مدارس را بازگشایی کرد.

مدارس هند ۱۸ ماه تعطیل بود و آموزش‌ها در این کشور به صورت غیرحضوری ارائه می‌شد اما اکنون مدارس ایالت‌های دهلی، تامیل نادو، مادیا پرادش، تیلانگانا و اوتار پرادش به روی دانش آموزان همه مقاطع تحصیلی باز است.

البته در این کشور، بازگشایی‌ها براساس برخی پروتکل‌ها اتفاق افتاده؛ به این ترتیب که کلاس‌های درس در مدارس دهلی برای دانش‌آموزان کلاس نهم تا دوازدهم با حضور ۵۰ درصد آنها برگزار می‌شود و بقیه دانش‌آموزان از دوهفته آینده به کلاس‌های درس می‌روند.

در ایالت اوتار پرادش هم مدارس ابتدایی با تعداد محدودی دانش‌آموز بازگشایی شده‌است، در حالی که با وجود تعداد کم دانش‌آموزان در هر کلاس، پروتکل‌های بهداشتی همچنان باید با جدیت رعایت شود و معلمان از دانش‌آموزان مراقبت کنند.

مقابله با کرونا به سبک ژاپنی

مدارس ژاپن اکنون به صورت حضوری دایر هستند اما برای این که این بازگشایی موجب گسترش بیماری یا افزایش نگرانی در خانواده‌ها نشود با یک تدبیر خاص همراه شده است.

سیاست اساسی دولت ژاپن مقابله با گسترش ویروس کروناست به همین دلیل در کنار واکسیناسیون معلمان و کارکنان مدارس و تلاش برای سرعت بخشیدن به آن، روش‌های پیشگیرانه نیز در دستورکار قرار دارد.

براین اساس قرار است دولت این کشور ۸۰۰ هزار کیت تشخیص آنتی‌ژن را در اختیار مدارس و مهدهای کودک قرار دهد چراکه بیماری کرونا در میان کودکان ژاپنی در حال گسترش است.

هدف از توزیع کیت‌های تشخیصی این است که وقتی دانش‌آموزان علائمی همچون تب دارند اما قادر نیستند فورا به پزشک مراجعه کنند یا به سرعت به خانه بازگردند، تست بدهند و اقدامات ضروری برایشان به سرعت انجام شود.

ایران؛ بازگشایی شاید از آبان

حالا دیگر قاطعانه می‌توانیم بگوییم که مدارس کشورمان روز اول مهر باز نخواهند شد اما این که دقیقا از چه زمانی مدارس بازگشایی می‌شوند، نمی‌توانیم اظهارنظر کنیم. البته سخنگوی ستاد ملی مقابله با کرونا هفته قبل، از آبان به عنوان تاریخ احتمالی شروع آموزش‌های حضوری در کشور یاد کرده بود ولی این تاریخ نیز احتمالی است و شاید به دلایلی تغییر کند.

در واقع در کشور ما هنوز مشخص نیست که مبنای بازگشایی مدارس دقیقا چه چیزی است یعنی آیا تکمیل واکسیناسیون معلمان ملاک است یا واکسینه‌شدن دانش‌آموزان یا موضوعی دیگر؛ اساسا از تست‌گیری‌های گسترده در مدارس نیز آنطور که در سایر کشورها مورد توجه است، خبری نیست.

اطمینان خاطرهای لفظی که مسؤولان آموزشی و بهداشتی کشور برای رعایت پروتکل‌های بهداشتی در مدارس می‌دهند نیز تاکنون به دل کمتر کسی نشسته به طوری که هراس از بیمارشدن در مدرسه میان خانواده‌ها همچنان جدی است.

با این وصف، طبق آخرین اطلاعاتی که حسن محمدی، معاون تربیت بدنی و سلامت آموزش و پرورش تهران به فارس داده، متراکم نبودن کلاس‌های درس و حضور محدود در مدرسه مثلا دو روز در هفته از برنامه‌هایی است که برای بازگشایی مدارس در کشورمان مدنظر است.